

Guia d'aprenentatge
Treball Social Individual
(6 ECTS)

Any acadèmic 2011-2012

Semestre: 1r Curs: 2n

Grau en Treball Social

Mòdul B: El treball social: conceptes, mètodes, teories i aplicació

Matèria 2: Mètodes, models i tècniques de treball social

Professora: Assumpta Massip Fons

1.- Presentació de l'assignatura

Aquesta assignatura s'emmarca en el mòdul B del currículum del grau: conceptes, teories, mètodes del treball social i la seva aplicació. En aquest sentit, s'hi troben aspectes que ja es van iniciar el curs passat a l'assignatura de Fonaments del Treball Social, i alhora s'introdueixen eines, tècniques i metodologia que es poden usar en contextos professionals que van més enllà del treball individual. Així mateix, es complementa amb el pràcticum de tercer i quart curs, on es podrà veure i experimentar l'aplicació del que es planteja en aquest semestre, i amb les assignatures de Tècniques d'entrevista i d'Habilitats socials, en les quals es treballen de manera pràctica els aspectes relacionals del treball individual.

El Treball Social Individual es presenta tradicionalment en correlació amb el treball amb grups i el treball comunitari, formant amb ells un contínuum i interactuant en els diferents contextos socials de treball professional. Si bé molts autors no són partidaris del plantejament dels tres nivells diferenciadament, abordar-ho per separat permet aprofundir en mètode, recursos i tècniques.

El programa de continguts és molt procedimental. El gruix del contingut és el mètode bàsic de Treball Social aplicat a situacions individuals. A partir de la fonamentació teòrica de cada un dels elements que configuren el mètode desenvoluparem eines pràctiques d'aplicació a situacions reals treballant a l'aula diferents casos en tot el procés de treball: recollida de dades i la seva anàlisi, sistemes de prioritització, elaboració de plans de treball, execució, avaluació. També treballarem algunes eines de registre i traspàs d'informació.

2.- Competències a desenvolupar

El plantejament de l'assignatura respon a la voluntat que l'estudiant desenvolupi competències per:

- Detectar situacions de crisi o risc social desenvolupant accions per fer-hi front i planificant l'avaluació dels resultats.
- Analitzar i sistematitzar la informació que proporciona l'exercici quotidià de la professió per revisar i millorar estratègies d'intervenció professional.
- Dissenyar, implementar i planificar l'avaluació de projectes d'intervenció social adaptats a les necessitats i contextos dels individus.

- Intervenir amb persones i famílies per promoure canvis i per millorar les condicions de vida utilitzant mètodes de treball social.
- Promoure el desenvolupament i l'autonomia de les persones promovent processos de participació i de vinculació amb l'entorn.

3.- Continguts

El blocs de contingut teòric de l'assignatura són:

1. Marc conceptual del treball social individual.

- 1.1. Concepte al llarg de la història i concepte actual.

2. El mètode bàsic de treball social.

- 2.1. Necessitat d'un mètode. Relació amb models i tècniques.

- 2.2. El procés metodològic en el treball social individual. Fases:

- Fase inicial: constitució de la relació i recollida de la demanda. El sistema comunicatiu professional-usuari; rols i participació; relació d'ajuda. Demanda. Recollida de dades. Anàlisi de les dades: valoració de necessitats, de risc, de vulnerabilitat, les activitats de la vida diària. Els problemes. Elaboració del diagnòstic social.
- Fase mitja: elaboració i execució del pla de treball: els objectius, les estratègies, les accions, els recursos, la temporalització. El contracte. Treballar la motivació de l'usuari per al canvi. La relació d'ajuda. La resiliència. Seguiment del pla de treball i reformulació. Acompanyament del cas des dels nivells de grup i comunitari, treball en xarxa.
- Fase final: tancament, avaluació i reflexió.

3. Tècniques i documents

- 3.1. Documents de registre: història social, genograma, ecomapa, mapa de xarxes socials,
- 3.2. Documents de traspàs d'informació: informe social. Aplicacions de noves tecnologies.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Coneix i comprèn críticament el mètode bàsic de treball social, i tècniques d'intervenció social i les seves relacions amb la finalitat i els fonaments del Treball Social.
- Sap elaborar diagnòstics socials a partir de les dades recollides en l'exploració d'un cas.
- És capaç d'identificar els elements constitutius del rol i les funcions professionals en relació amb els usuaris i l'encàrrec professional i institucional rebut.
- Coneix els principals mètodes i tècniques per interactuar amb individus per promoure canvis, desenvolupar i millorar les seves oportunitats.
- És capaç de preveure i planificar la cooperació amb altres professionals tenint en compte els límits institucionals i professionals.
- Coneix i aplica mètodes d'intervenció amb persones, per promoure la presa de decisions ben fonamentades sobre les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos, i per promoure la participació dels usuaris en els processos i en la vida social.
- És capaç de dissenyar plans d'intervenció amb les persones, preveient la cooperació amb altres professionals i entitats, promovent l'optimització de potencialitats i recursos.
- És capaç d'usar la tecnologia general de la gestió de plans d'intervenció social referent a l'anàlisi, diagnòstic, planificació i avaluació.
- Sap identificar eines documentals pròpies de la professió i fer-ne ús segons procedeixi.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor

- Explicació de la teoria que fonamenta l'assignatura.
- Facilitar al campus els textos de l'assignatura.
- Proposta d'exercicis per treballar la part procedimental de l'assignatura.

- Fer la devolució de les diferents activitats.
- Acompanyament i orientació als estudiants en l'aprenentatge: consultes de contingut, bibliografia.

5.2.- Activitats dels estudiants

- Lectura de la bibliografia de l'assignatura facilitada al campus virtual i elaboració del coneixement que se'n deriva.
- Elaboració dels exercicis proposats per treballar la part procedimental de l'assignatura.
- Participació en els debats a l'aula i al campus virtual.

6.- Bibliografia i recursos

6.1.- Documents bàsics - llibres

Escartín, M.J., Palomar, M. i Suárez, E. (1997). *Introducción al trabajo social II: trabajo social con individuos o familias*. Alicante: Aguaclara.

Sánchez, A. (2006). *Trabajo social microsocial: intervención con individuos y familias*. Murcia: Diego Marín.

6.2.- Documents complementaris - llibres

Aguilar, M.J., i Ander-Egg, E. (2001). *Diagnóstico social: conceptos y metodología*. México: Lumen.

Bermejo, J.C i Martinez, A. (2006). *Motivación en intervención social: cómo trabajar con personas resistentes al cambio*. Maliaño: Sal Terrae.

De Robertis, C. (2003). *Fundamentos del trabajo social: ética y metodología*. València: Universitat de València – Nau Llibres.

Escalada, M., Fernandez, S., Fuentes M.P., Koumrouyan, E., Martinelli, M.L. i Tavi, B. (2001). *El diagnóstico social*. Buenos Aires: Espacio Editorial.

Hernández, T. (2005). *Trabajo social con casos*. Madrid: Alianza.

Travi, B. (2006). *La dimensión técnico-instrumental en trabajo social: reflexiones y prouestas acerca de la entrevista, la observación el registro y el informe social*. Buenos Aires: Espacio.

Trevithick, P. (2010). *Habilidades de comunicación en intervención social: manual práctico*. Madrid: Narcea.

6.3.- Documents complementaris - articles i revistes

Cabanes, A. i Pujol, N. (2009). L'informe social en l'àmbit penitenciari. *RTS Revista de Treball Social*, 188, 59-67.

Educació Social: Revista d'intervenció socioeducativa. (1995-), núm. 10. Barcelona: Fundació Pere Tarrés.

Munday, B. (2001, setembre). Els usuaris dels serveis socials: ¿de clients a compradors? *RTS, Revista de treball social*, 163, 6-47.

Peña-Casanova, J. (1998). Escalas funcionales e instrumentales de las actividades de la vida diaria. *Revista de Neurología*, 27 (supl 1): S27-S29.

Rossell, T. (2010). L'entrevista d'intervenció i l'entrevista de supervisió en el treball social. *RTS Revista de Treball Social*, 189, 65-85.

Servicios Sociales y política social (1984-). Madrid: Consejo General de Colegio Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales, 57 i 58.

Trilla, J. i Novella, A. (2001). Educación y participación social de la infancia. *Revista Iberoamericana de educación*, 26, 137-164.

Ubieta, J.R. (2007). Models de treball en xarxa. *Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 36, 26-39.

7.- Sistema d'avaluació

7.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- Exercici individual d'aprofundiment i reflexió, a partir de lectures, dels conceptes del treball social individual i del mètode bàsic. Lliurament: setmana del 12 al 16 de desembre.
- Activitat en grups en forma de fòrum a l'ecampus, d'anàlisi d'un cas i elaboració del corresponent pla d'intervenció. S'anirà desenvolupant al llarg del quadrimestre seguint el ritme del temari.
- Examen final amb una pregunta teòrica i el plantejament d'abordatge d'un cas.

7.2.- Criteris d'avaluació

Ponderació: 20% l'exercici d'aprofundiment de conceptes, 40% el plantejament d'un cas i 40% l'examen final.

En relació a l'exercici d'aprofundiment sobre conceptes del treball social individual es valorarà la diversitat de fonts consultades, l'ús de terminologia pròpia de la professió, el grau d'anàlisi crítica i la profunditat de la reflexió.

De l'activitat sobre el cas es valoraran la quantitat de la participació, la qualitat de les aportacions (interacció amb altres aportacions, construcció conjunta de coneixement, aportacions al consens) i el diagnòstic i pla de treball acordats finalment.

En relació a l'examen es valorarà, a més de la correcció en les respostes, la precisió en la resolució del cas, el grau d'aprofundiment i coherència, la correcció en l'aplicació de les tècniques estudiades.